

Oude prentbriefkaarten: de Sint-Pietersberg

IV. Langs het kanaal (3)

B.G. GRAATSMA, Koningsplein 9, Maastricht

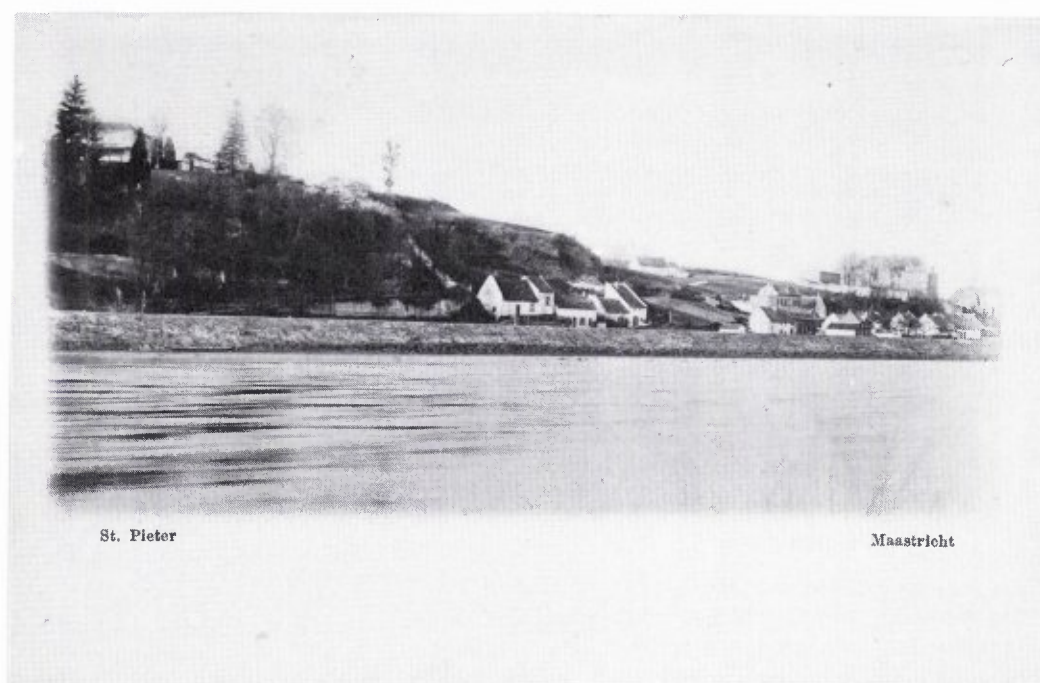
In deze aflevering een drietal "ansichten" van de oostflank van de St.-Pietersberg met het zuidelijk deel van St.-Pieter ter hoogte van Slavante. De drie kaarten overspannen de periode 1900-1920; tussen het verschijnen van de eerste en de laatste kaart ligt ongeveer 20 jaar.

De eerste "ansicht" is nooit verstuurd en derhalve ongedateerd. Het betreft hier een vrij vroege prentbriefkaart. De correspondentiezijde van deze kaart bevat nml. naast de geheel in groen uitgevoerde afbeelding naar verhouding nog veel beschrijfbare ruimte. Uit vergelijking met andere (gedateerde) foto's blijkt dat deze kaart rond de eeuwwisseling vervaardigd moet zijn. De ansicht bevat een panorama van het tussen huize "Maaszicht" (rechts) en "Casino Slavante" (linksboven) gelegen deel van St.-Pieter. De foto is opgenomen in de winter of het vroege voorjaar vanaf de overzijde (oostelijke oever) van de Maas en toont een gezicht op het noordwesten. Het kanaal Maastricht-Luik ligt verscholen achter de Hoge Kanaaldijk die hier opvalt door een ge-

heel uit stenen bestaand talud. In de linkerbovenhoek is nog net het in 1846 aangelegde "Casino Slavante" te herkennen. Deze uitspanning is gebouwd binnen de muren van het voormalige, begin 19e eeuw afgebroken kloostercomplex Slavante. Dit klooster (gesticht in 1489) was op verscheidene terrassen van de vrij steile Maasdalhelling aangelegd en was daarmee het enige terrassenklooster van Nederland. Het "Casino" bevindt zich op het hoogste terras. Van het vroegere kloostercomplex is op deze afbeelding nog een deel van de geheel in mergel opgetrokken oude omsluitingsmuur te zien (links van het midden, tegen de helling). Links van die muur is bovendien de in de vorige eeuw aangelegde slingerweg zichtbaar. Deze leidt vanuit het Maasdal naar het plateau-

gedeelte van Slavante waarop zich ook het eveneens in 1846 aangelegde park bevindt. De glooiende Maasdalhelling van de St.-Pietersberg wordt naar het zuiden toe plotseling vrij steil, hetgeen op deze prentbriefkaart even rechts van het midden goed te zien is. Het steile deel van de helling is niet in cultuur gebracht en bedekt met een ruigte-vegetatie. Geheel rechts op de kaart is bovenaan de helling de reeds genoemde villa "Maaszicht" te onderscheiden. "Maaszicht" was oorspronkelijk de naam van het terrein op de oosthelling waar in de jaren 70 van de vorige eeuw de gelijknamige villa is gebouwd. Het betreft hier een van de drie landgoederen die dit deel van St.-Pieter rijk was. De andere twee waren resp. het in 1938 afgebroken 18e eeuws château "Maesenburg(h)" ondergaan de helling (ten dele zichtbaar achter de huizen aan de Lage Kanaaldijk, op ca. 3,5 cm van de rechterkant van de kaart) en het nog steeds bestaande huis "de(n) Wijngaerd" (niet zichtbaar) aan de Lage Kanaaldijk (no. 87) even benoorden "Maaszicht".

De andere twee "ansichten" tonen de groep huizen (Lage Kanaaldijk 106 t.e.m. 109) uit het midden van de vorige kaart van nabij. De foto's zijn genomen in de zomer vanaf de Hoge Kanaaldijk met zicht op het zuidwesten.

St. Pieter

Maastricht

Beide kaarten tonen ondermeer het met een ruigte-vegetatie overwoekerde steile deel van de Maasdalhelling. Op de meest steile delen dagzoomde zelfs de onderliggende kalksteen (mergel) zoals op de tweede kaart — afgestempeld op 13 augustus 1907 — te zien is terwijl daarop zelfs enige terrasvorming te onderscheiden valt. Ook het nog intacte deel van de noordelijke omsluitingsmuur van Slavante

is hierop goed zichtbaar. Slechts een klein deel van de afgebeelde helling is in cultuur gebracht hetgeen op de derde, op 10 april 1920 afgestempelde "ansicht" beter tot uiting komt. De foto voor de derde ansicht is genomen ter hoogte van een van de draaibruggen over het kanaal. Geheel rechts is langs de nog onverharde Lage Kanaaldijk het begin van het naar die brug leidende hekwerk te zien. Tus-

sen 1900 (eerste ansicht) en 1920 (derde ansicht) is het steile deel van de helling door houtgewas (boom- en struikopslag) nagenoeg geheel overwoekerd geraakt. Met uitzondering van het in 1965 gedempte kanaal ver- toont de op de tweede ansicht afgebeelde situatie nog veel gelijkenis met de huidige toestand.

